

A kráterek peremén...

A Nemzeti Újság munkatársa a honvédelmi minisztérium kiküldöttével bejárta a katasztrófa egész területét — A robbanás helyén mindenütt serény munka folyik

(A Nemzeti Újság tudósítójától.) Szombaton délután öt órakor a Nemzeti Újság munkatársának hivatalos intézkedésére bemutatták a csepeli robbanás egész területét.

A Weisz Manfréd-féle gyártelep főkapuja zárva van és Bangha Imre főtanácsnok intézkedésére is csak szigorú igazoltatás után engednek be a gyártelep területére. A főtanácsnok lekötélvező szívélyes motorban informál és mindenkit figyelmeztet arra, hogy a gyár területén cigarettázni nem szabad, mert ez általános, kivételt nem tűrő rendelkezés. Mindenkit felkér arra is, hogy a gyalogutnál zárt csoportba tömörülve kövessék, mert még mindig nincs kizárva valami kisebb robbanás veszélye.

Autón a színhely felé

Három nagy autón megindulunk a robbanás színhelye felé. A nagykaputól balra fekvő hatalmas gázregenerátor, amelynek fel-felcsapódó lángjai az emlékeztető éjszakán annyi riadalmat okoztak, polgári békeállással dolgozik tovább. Fejlesztői a szénből a gázt, de a munka a délutáni órákban már félárboora van erőszakra, csak békésen, szeliden pisálkól a láng. Néhány lépéssel odább a központi iroda, az igazgatósági épület következik, ahol már semmi nyoma sincs az első este véres emlékeinek. Itt volt a vezérkar, ez volt az első kötőhely. Az épület előtt Weisz Manfréd bronz mellszobrára áll egy márványtalapzaton. Azután kettéválk az út és következnek a gyárépületek. Patkógyár, edénygyár, egymásutáni sorrendben, azután lejjebb a zománcédeny-gyár, a posztógyár mind néma és üres. Az ablakok betörve. Az épületek előtt halomba söpörve az apróra tört üvegszilánk. A gyár összes épületablakainak több, mint 25 százaléka ment kőkéletesen tönkre a robbanás alatt. Egyik másik épületi tömbnek, mintegy félrekapott konty, úgy áll a teteje. Másutt, mintha egy irtózatos erejű öklöt ütötte volna át a zsindelet és a cserpeket. Mégis nincs ebben a látványban semmi döbbenetes. A vihar elmúlt, csak, mint egy rossz emlék kísért a robbanás.

A kitünően kikövezett uton, a végtelen sorú épületek között, halad az autó tovább, zöldelő ágak, gyümölcsfák lombja surolja a falakat. Jobbra-balra félméter magas dus pázsit és benne el-elészórvya egy-egy virág. A szerencsétlenség előtt, a munka idején, ez volt a szín, ez adta a derűt. Az egész kép olyan, mint a háboruban a hadtápló egyik kis városa, amelyet megleckéztetett egy-egy eltévedt, fáradtan érkező gránátlövedék. Felül az ég tiszta kék, derült, ártatlan bárányfelhők legelik a láthatatlan fűvet.

A löporoskamráknál

Az autó megtorpan és a fűvel benőtt uton megáll. Előttünk egy hatméteres sánc-töltés zárja el a látóhatárt: — a robbanás színhelyén, a löporoskamráknál vagyunk. A töltés oldalát kiverte a gaz és mikor az ember a tetejére ér, mintegy rettenetes kráter, tátong előtte a robbanás-vájt üreg. Idősebb testvére lehetne a harminc és feles mozsarak robbanási üregének. Az első üreg nyolc-kilenc méter mély. Felül tölcsérré szélesedve, tizenöt-tizenhat méteres torka van. Belül por és homok, egy-két üszkös fadarab és egy összepréselt bádoghordó. A balra következő üregben már az üszkös gerendák egész tömege hever. Keresztül-kasul üszszelapított fekete bádoghordók és palatörmelék. Azután két kisebb üreg következik, majd megint egy tátongó óriás. A Duna felé néző szélén egy labirintus-szerű bejárat betonozott törmelék emlékeztet a gondos építésre. Jobbra feljebb kisebb üregek, tele fekete és fehér felszakadt, összegyűrt, behorpadt, harmonikává préselt bádoghordókkal. A fekete hordók azt jelzik, hogy bennük tiszta por volt és a robbanáskor elégett. Ittől olyan üszkösök. A fehérek üresek voltak, ezeket pedig összepréselte a légnyomás. Az egyik kamrában sárga fadarabok hevernek szanaszét, tetejükben pedig hegyén-hátán széttöredezett ládák és hordók. Sárgák, mert a bennük lévő robbantó anyag kén-tartalma mindent befestett, mikor a lokalizáló munkában víz-zuhanyagokat bocsá-

tottak rá. A sánc dunai oldalán az iparvasút sínparja felszakadt és kérdőjelle görbülve az égre mered. Az innessó oldalon egy csomó kisebb fa a földön hever. A derékvastagságú törzsekben még friss a törés. A sudár fákat kitepte, letörte a robbanás ereje.

Néhány perc múlva ez a kép is elveszti iszonyatosságát. Bangha főtanácsnok, Slényi báró, Loch Péter tűzérési szakértő nyugodtan, világosan, érthetően magyarázzák a részleteket, katonák szedegetik ki a mélyre vájt kamarákból a törmeléseket és az iparvasút épségben maradt részénél valamivel odább néhány katoná beszélgetve, hangosan nevetve rakja fel a sineken száguldó csillékre a löporos kamrákat, amelyek most engedelmesen helyezkednek sorba a hajtányokon, hogy védett helyre kerüljenek.

A védelmi berendezések

Bangha főtanácsnok elmagyarázza, hogy az épen maradt robbanóanyagot azért kell sürgősen biztos helyre juttatni, mert a robbanás következtében a villámhárító készülék elpusztult. A löporokészlet raktározásánál pedig a megbízható villámhárításnak van a legnagyobb jelentősége. Ha a robbanás veszélye el is mulott, ezeket a robbanékony anyagokat olyan helyre kell szállítani, ahol a nyári zivataros időkben is biztonságban vannak. Itt a közelben a csomagoló és a patronszerelő épületek ablakai tetején és rácsozatán kívül a villámhárítók is elromlottak, úgy hogy a robbanó anyagokat ide sem lehet szállítani. A biztos elhelyezés egyik legnagyobb gondja most a nagy felelősséget viselő illetékes tényezőknek. A szakértők megmutogatják, hogy a löporraktárak milyen gondossággal és mindenre való körültekintéssel készültek. Ezek a raktárak, amelyeket tévesen neveznek aknáknak és kavernáknak, tulajdonképpen csak tároló helyiségek. Egy-egy tároló helyiség olyan, mint egy felfelé fordított csonka kup, amelynek az alsó hegyes fele körülbelül a ten-

gely közepe táján le van metszve. A tároló üreg tíz méter hosszú, öt méter széles, körülbelül ugyanilyen magasságú. A földbe vájt üregbe cölöpök vannak verve, azon pedig deszkalapokból összeszögeelt padozat van. A padozat a pincseszerű lyuk alapjától mintegy félméter magasan helyezkedik el, úgy hogy a padló és a föld között légüres tér képződik. Ennek az a jelentősége, hogy a szerencsétlenség esetén a robbanás ereje csökken, mert a felfelé ható erő nem talál azonnal ellenállásra, minthogy nincs közvetlenül érintkezésbe a földdel. Ugyanennek az elvnek alapján készül a löporraktár teteje is, a könnyű és törékeny Eternit-palából. A felfelé ható erő könnyen átúti a vékony tetőt és csökkent erővel érvényesül csak a robbanás ereje. Ez a földbe vájt tároló helyiség könnyű faalkatrészekből épült és csak a Duna felé eső északi felén védi egy földhány, amely félméterrel magasabbra van felhánnyva, mint a kamra Eternit-pala teteje. Az innessó, déli oldalon a dombhát ad természetes védelmet, mert a tároló helyiségek összefüggő sorát szándékosan helyezték el erre a dombterületre. A löporraktár ennek a rendszernek az alapján még a háboru idején készült és olyan tökéletesnek bizonyult, hogy a többi összes háborus raktárak ennek a mintájára készültek el. A dombot, amely azelőtt szőlőt termelt, úgy ásták ki tároló üregnek, hogy két mélyedés között egy természetes földgát maradt. A raktárak bejárata a földgát északi oldalán lévő kis folyosószerű utról nyíltól rézsutosan oldalt jobbra-balra. Az alul légszigetelt helyiségekben a puskaport ládákban, fahordókban és pléhkannákban helyezték el. A robbanás előtt öt vagon löpor volt a kamrák tartalma, amelyből a detonáció három vagon, tehát körülbelül 30.000 kilogramot a levegőbe röpitett.

A néma zóna

Érdekes, hogy a robbanás-vájt üreg nagyságából egyáltalán nem lehet a felrobbant puska mennyiségére következtetni, mert a robbanó hatás nemcsak a mennyiségtől, hanem a puska minőségétől is függ. A fekete puska, vagy a szemcsés és pisztolytöltéshez használt puska hatóereje sokkal nagyobb. Rendkívül érdekesen magyarázta Bangha főtanácsnok a detonációt követő hanghullámok különbözőségét is. Sokan érethetetlennek tartották, hogy a robbanás dőreje közelebb eső helyeken nem hallatszott, a távolabbi szférákban pedig hallásra rémítette az embereket. Ennek a hanghullámok gördülése a magyarázata.

A dőrej hangzónákat alkot, amelyben vannak hangos és néma területek. Ugy „vandlizik” a hang a hosszú pályán, mint a kugligróló. Azok a helyek, amelyek a hanghullám néma zónájába estek, azok vagy egyáltalán nem, vagy alig hallották a detonációt. Azok viszont, amelyek hangos területek alatt húzódtak el, azok megremegtek a dörrenés döbbenetes erejétől. Ezeknek a jeleknek a nyomozás szempontjából is jelentősége van.

Öngyújtás vagy merénylet?

Az a szakértői bizottság, amely a robbanás okainak és körülményeinek tisztázására alakult meg, teljesen független a bünygyi, illetőleg vizsgálóbírói nyomozástól. Ez a bizottság nem a bünygyi részletekkel foglalkozik, hanem a robbanás műszaki okait kutatja. Még nem alakult ki teljes egyöntetűséggel a vélemény a kérdés körül. Amint a bizottság egyik vezetője, Bangha főtanácsnok mondotta — keresik az enyhébb okokat, vajjon nem szikra, vagy hasonló külső okok következtében állott-e be a robbanás. Az önbomlás lehetősége a szakértői bizottság véleménye szerint fennállhat, itt meg kell állapítani, hogy a különböző löporoknak, különböző robbanási karaktere van. A löpor is olyan tüzetesen kell megvizsgálni, mint az orvos a betegét, akinek a pulzusán tartja a kezét. Szem előtt kell tartani, hogy minden löporok egy alteregója van. A vizsgáló bizottságnak meg kell állapítani, hogy puska, ágyú vagy szemcsés löpor robbant-e fel, mert a további kutatás szempontjából ennek a megállapítása rendkívül fontos. A különböző löporok most laboratóriumi uton vizsgálják a reakcióira. A szakértői vélemény az önbomlás folytán beállott robbanás véleménye felé hajlik. Felmerült természetesen az a gondolat is, hogy nem mulasztás következtében állott-e be a robbanás. Ennél a feltevésnél azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a löporraktárak körül igen kevés ember teljesít szolgálatot. Ezek azonban rendkívül megbízható, évek óta kipróbált, szinte katonai fegyelméletű emberek. Ezeknek az az életpályája, amelyeknek összes veszélyeit ismerik és tudják kötelességüket. Őket egész existenciájuk idekötö. Tudják azt is, hogy veszélyes szolgálatuk jutalma az, hogy közülük senkit a felmondás veszélye nem fenyeget. Ezekről az emberekről igen nehéz feltételezni, hogy saját életük veszélyeztetése árán néhány kellemes percért cigarettáztak volna. És ha akadna is közöttük, ami szinte kizártnak tekinthető, elég könnyelmű és meggondolatlan, akkor a többi nem tűrné, hogy néhány szippantásért játszzék az életükkel és a pusztulás veszélyének tegye ki az egész telepet.

A szakértői vélemény szerint nem lehet kizárni azt a gondolatot sem, hogy a robbanás merénylet folytán következett be. A vizsgálat ez irányban is kutat és keresi az adatokat. A szakértői bizottságra háru szemtanuk után megállapítani, hogy melyik raktár robbant fel először. Ez annál inkább fontos, — mondotta Bangha főtanácsnok, — mert tudjuk, hogy a bíróság milyen fontos következtetéseket fog levonni ennek a ténynek a megállapításából és ezért a legteljesebb alaposággal igyekszünk megállapítani a tényeket. Nemcsak a multat keressük a katasztrófális robbanás körül, bár a kedélyek lecsillapodása után is ez a kérdés áll az érdeklődés előterében, — hanem azt is, hogy milyen következtetéseket lehet levonni műszakilag a robbanásból. Azoknak az anyagoknak az elszállítása, amelyek a robbanás után megmaradtak, most folyik. Eközben bármily óvatosság mellett is fennforog a további robbanás lehetősége. A katonák, akik a védett helyre való szállítást végzik, pontos és kimerítő utasítást kaptak, hogy a további veszélyt elkerüljék.

Szerencse a szerencsétlenségben

Nem volt egyszerű dolog a vízzel való elborítás kérdésében sem állást foglalni. Figyelembe kellett venni azt is, hogy a vízzel való elborítás következtében az anyagok között lévő szögek megrozsdásodhatnak, aminek következtében újabb robbanás állhat elő. Ezért azután az általános vizáborítás tervét el is kellett ejteni. A szakértői bizottság máris megállapította, hogy egyenesen szerencse a szerencsétlenségben, hogy nem volt nagyobbárvya a robbanás, ami főleg a kitünő tárolásnak és az órszemélyzet fegyelmének, valamint a tüzoltók és mentők önfeláldozásának köszönhető. A wöl-

ÚJ-EGYSÉGÁRAINK

225
250

295
325

EZER

Csak elsőrendű női, férfi és gyermek
cipők és harisnyák!

Del-Jka
VII. ERZSÉBET-KÖRÜT. 28.
Hungária
VII. RAKÓCZI-ÚT. 6. SZ.
Kisakataink beszélnek!

Lersdorfi és a stachlingi robbanások katasztrófális következményei emelik a robbanásnak szomorú eseményeivel össze sem hasonlíthatók. Igaz ugyan, hogy Wöllersdorfban is zárt épületekben volt elhelyezve a lőpor és a munició, aminek következtében az ellenállásra találó robbanó gázok feszítő ereje megsokszorozódott, a kész munició pedig egymást robbantotta fel. A kész municiónál az a súlyos következmény is fennforog, hogy nemcsak a detonációs légnyomás ereje hat rombolólag, hanem a visszahulló vasdarabok is súlyos, legtöbbször halálos sérüléseket okoznak.

A vizsgálóbizottság kihallgatta a két beszélőképeséget visszanyert raktárőröt is, akik értékes adatokat adtak vallomásukkal a vizsgálatnak. Az ő bemondásukból tűnt ki, hogy az első robbanás nem amint eddig hitték, a középben, hanem a tároló kamrák északi felén történt. Az eddigi rendelkezésre álló adatokat összevetve, megállapítható, hogy az első hatalmas robbanást két kisebb követte, azután következett újból a legnagyobb, negyedik explózió. Azok a puszkaporos ládák, amelyek nyitott területen voltak, nem robbantak, csak meggyulladtak és elégték. Annak a pontos megállapítása, hogy melyik raktár gyulladt ki először, ezidáig még nem sikerült, bár ennek a nyomozás szempontjából is igen nagy jelentősége van.

Azzal a körülménnyel kapcsolatban, hogy a körülbelül háromszáz lépésnyi körzetű raktárterületen a tizenegy főből való őrszemélyzet csak két-két posztot tud egyszerre kiállítani, felmerült az a gondolat, hogy nem kellene-e megerősíteni az őrszemélyzetet. Ez irányban az állami hadianyaggyár már több ízben terjesztett elő kérelmet, amelynek teljesítése azért ütközött nehézségbe, mert a katonai létszám az ismert okokból a legszükségesebb posztok kiállítására sem bizonyult elégségesnek. Ez a szomorú aktualitás talán alkalom lehet arra, hogy egyszer már javunkra is változzanak a viszonyok.

Amikor **Banqha Imre** főtanácsnoknak vezetésével **Slényi István** báró, a hadianyaggyár igazgatója, **Korbuly** igazgató és **Kodár Jenő** műszaki igazgató a katalanizálást a helyszínen befejezték, átvezették a **Weisz Manfréd-gyár** területén lévő kórházépületbe. A 75 ágyas kórház most teljesen üres, 32 beteget Pestre, háromat Pesterzsébetre szállítottak, a többit pedig háziápolásra adták ki. A kórház-épület is tetemes károkat szenvedett, az ablakok kitortek és helyenként a fal is megrepedt. Itt is serényen folyik a renoválás munkája, úgy hogy rövidesen ismét át lehet adni ezt a gyönyörű kis mintakórházat nemes hivatásának. A gyárterület többi épületei is hamarosan rendbe jönnek. A gépeken nagyobb kár nem esett, csak a posztógyár üzembehelyezése kíván még néhány napot.

Most, amikor a katasztrófa részletei egységes képpé alakulnak össze, megállapítható, hogy a gyár 147 főből álló tűzoltósága, **Rosta** tűzoltóparancsnok vezetésével milyen titáni munkát végzett. Az első robbanásokra — mint ismeretes — a villany kialudt és emelte a pánikot, hogy a gyár épületében lévő kórház is ki kellett üríteni és a sok súlyos beteg hordágyas szállítása is pesszimistikusan befolyásolta az összképet. A tűzoltóság ebben a pánikban is emberfeletti bátorsággal és bámulatos gyorsasággal működött. Hat óra harmincöt percor történt az első robbanás, 6 óra 43 percor mutatnak ma is a gyár megállt vészjelző órái, ami annak a bizonyítéka, hogy az egész szervezet pontosan működött. Rendkívül megnyugtatóan hatott a végletekig felizgatott emberekre, hogy a tűzoltók életük veszélyeztetésével elkusztak egészen a robbanási területig, hogy lokalizálják a veszélyt. A gyári tűzoltóság után egyébként először a pesterzsébeti, azután a jutagvári, majd a Csepel községi, a szentmiklósi és végül este 11 óra tájban a székesfővárosi tűzoltóság érkezett meg, amely utóbbi azután másnap reggel a bedőlt, de már nem égő kamrákat a hatalmas fecskendőkkel víz alá bocsátotta biztonsági intézkedésül. **Jelentő az őrszolgálatot teljesítő emberek fegyverzettségére, hogy amikor a vészjelzés eladása után Büchler István, az őrszolgálatot rohanna megkérdezte, hogy elmehet-e a helyéről s a kérdésre pont választ nem hallotta visszament a bódéjába, ott maradt mindaddig, amíg azzal együtt vetette fel a légnyomás ereje a levegőbe.**

Erről a bódéről egyébként fantasztikus történetet tudnak a Csillagtelepen. Az

emberek ott azt beszéltek, hogy a faalkotmányú kis őrházát a robbanás a nyolcszáz méter távolságban lévő Csillagtelepre hajtotta át, ahol összetört maradványai még ma is láthatók. A mentési munkálatok és a vizsgálat veszélyét bizonyítja viszont az az eset, hogy tegnap az egyik robbanási hulladékokat összeszedő katona ijedten jelentette feljebbvalójának, hogy egyik lőporkamra füstöl. Erre természetesen azonnal intézkedés történt, hogy a füstölő kamrát víz alá bocsássák, aminek következtében nem is történt semmi baj.

Ez a helyszíni szemle a miniszterelnök-helyettes iniciatívájára adott módot arra, hogy a sajtón keresztül a nagy nyilvánosság a robbanás részleteiről hiteles és

Szendró Zsigmond és Loch Péter szakértők szerint merénylet okozta a robbanást

A szakértők egy része azt hiszi, hogy öngyulladás történt — Az egyik néma katona megszólalt, de nem tud semmit, a másik kettő még nem tud beszélni

A budapesti főkapitányság sérülési osztálya a bizottsággal párhuzamosan a legszélesebb körű nyomozást folytatja. **Szendró Zsigmond mérnök**, nagyjelentőségű szakértő véleménye elkészült, akinek véleménye szerint a csepeli robbanást feltétlenül idegen kéz okozhatta. Szakértői véleményében elmondja, hogy bizonyos municiók és robbanóanyagok keresztül-mehetnek kémiai elváltozásokon és öngyulladást idézhetnek elő. Az ilyen öngyulladás azonban mindig csekély jelentőségűek voltak, mert ezeket az anyagokat kisebb térfogatu, ellenőrizhető helyeken tartották.

Csepelen azonban — szerinte — nyilvánvalóan nem ez történt, mert a fegyveres őrszemeken kívül jelentkeztek szemtanúk, akiknek vallomása szerint először a lőpor-aknák fölé épített kis épületek fateteje gyulladt ki s miután a lángok már hatalmas nyelvekben jelenték a közelgő veszedelmet, akkor következett be a robbanás. Ha ez nem így történt volna, úgy elképzelhetetlen, hogy **Büchler István**, az egyik őrszem a robbanás előtt leadhatta volna a vészjelzéseket.

Büchler István, Andor György és Király

A kormányzó a robbanás színhelyén

Meghallgatta a szakértők jelentését s megdicsérte a bátor tűzoltókat

Hivatalosan jelentik: Horthy Miklós kormányzó ma reggel 9 órakor Gödöllőről **Koós** őrnagy, szárnysegéd kíséretében autóján a csepeli szerencsétlenség színhelyére érkezett, ahol **Pesthy Pál** igazságügyminiszter, mint a belügyminiszter helyettese, **Algya-Papp** Sándor altábornagy pedig mint a honvédelmi miniszter helyettese fogadta. Jelen voltak még: **Svay** tábornagy, vezényelődandárparancsnok, **Schranz** tábornagy, katonai városparancsnok, **Szeszlér** Hugó főkapitányhelyettes, **Weisz** Jenő báró és **Weisz** Alfonz, a csepeli **Weisz Manfréd** gyár tulajdonosai és végül az állami hadianyaggyár vezetősége.

A kormányzó mindenekelőtt **Algya-Papp** Sándor altábornagy jelentését fogadta, majd kíséretével a robbanás által erősen megrongált löszerraktárt tekintette meg. Felkereste ezután azt a területet, ahol a robbanás, tölcsepek fekszenek. **Algya-Papp** altábornagy részletesen beszámolt az összes eddigi foganatosított intézkedésekről, kimerítően tájékoztatta a kormányzót a szerencsétlenség lefolyásáról és a megtett óvó rendszabályokról, nemkülönben a kiküldött műszaki bizottság szakértőinek eddigi megállapításairól. A szakértők munkáját egyaránt kiterjed annak tűzvéti vizsgálatára, vajjon a szerencsétlenséget

Csepel lakossága szombati délig kilencmilliárd, Budafok lakossága tizenötmilliárd kárt jelentett be

A biztosító társaságok kiküldöttfel a helyszínen — A lőportelep további intézkedésig zárva marad

Jeleztük, hogy a csepeli robbanás a biztosító társaságokat is nagyon közelről érinti, mert az egész gyárkomplexum hatalmas összegre van biztosítva. A legnagyobb négy biztosító társaságból alakult konzorcium vállalta magára a biztosítást és már mindegyik társaság kiküldötte megbízottját a kárbecslő bizottságba.

Ez a bizottság eddig még megközelítően sem tudta megállapítani a kár összegét s most legelső sorban azt igyekszik megállapítani, hogy tartozik-e a konzorcium kártérítést fizetni a robbanás által okozott károkat. A bizottság tehát először a komplikált biztosítási kötvény pontjait tanulmányozza át.

A biztosító társaságok munkáján kívül a csepeli kapitányságnak jutott az a szerep, hogy a lakosság kárigényét jegyzőkönyvbe foglalja. A kapitánysági udvaron felállított asztaloknál rendőrtiszták veszik föl a robbanás által okozott károkozásokat, amelyeket a károsultak bemondanak. **Szombat délig ötszáz kárbejelentés érkezett kilencmilliárd korona értékben.**

közvetlen értesüléseket szerzen. Az első pillanatok életveszélyes mentőmunkálatában, a kötelees óvatosság megálljt parancsolt a robbanási mezők határára. De ma a honvédelmi minisztérium által kiküldött **Banqha Imre** főtanácsnok vezette, aki nemcsak kiváló szakértő, hanem a kérdés legalaposabb ismerője. A kétórás ut szomorú látványossága a főkaputól a robbanás vájta tölcsepek pereméig nem egyszer elszorította a szívet, de végül nyugalmat adott, mert elmúlt a vihar és mert nyugalmat ad az a meggyőződés, hogy a legnagyobb bajban, a legveszélyesebb területen is mindenki őrt áll a maga helyén. Emberek, akiknek munkája és hivatása, hogy mindennap szembenézzenek a halállal.

Vince, akik a lőporos kavernánál mint őrszemek teljesítették szolgálatot, a Gyáli-úti honvéd-helyőrségi kórházban fekszenek és a mai nap folyamán már lényeges javulás állott be állapotukban. **Andor György**öt már ki is hallgatták, azonban ez a katona keveset tud mondani a robbanás lefolyásáról, mert a lőporkamrák dunai oldalán teljesített szolgálatot és csak a vészjelző lövéseket, majd az óriási tüzet és a rettenetes dördülést hallotta és azonnal eszméletét veszítette. A másik két katona, **Büchler István** és **Király Vince** még mindig néma, még jelekkel sem lehet velük érintkezni.

Szendró Zsigmond mérnökkel egyértelműleg Loch Péter katonai szakértőnek is az a meggyőződése, hogy a csepeli robbanásnak nem mulasztás, vagy öngyulladás lehet az okozója, hanem nyilvánvalóan idegen kéz beavatkozásának, szóval merényletnek a következménye lehet. A szakértők másik csoportja viszont azt állítja, hogy öngyulladás történt s így adig, míg a megnémult őrszemeket ki nem hallgathatják, nem valószínű, hogy teljes biztonsággal meg tudják állapítani a robbanás okát.

szesz- és élesztőgyárban a tisztviselői lakások és a kazánház szenvedett nagyobb károkat. Több mint husz családot kellett kilakoltatni lakásukból, akiket a polgári iskola és a tétényi gimnázium épületében helyeztek el. **A robbanásokozta károkat biztosítás útján nagyrészen megtérülnek.**

Szombaton délig háromszáz budafoki lakos tizenötmilliárd kárt jelentett be.

A csepeli kórház javítási munkálatai is már megkezdődtek és remélhető, hogy a kórházban néhány napon belül már annyira rendbe jön minden, hogy a betegeteket vissza lehet helyükre szállítani.

A szakértői bizottság intézkedett, hogy a telepen levő és megrongált raktárakban tárolt löszér és megmaradt lőpor azonnal elszállítottassék és ennek megtörténtéig a telep minden további szerencsétlenség elkerülése végett fokozott lezárás és őrzést alatt tartassék. A raktárakban körülbelül öt vagon lőpor tárolt, amelyből a tüzoltók és az utászok önfeláldozó, bátor munkájának eredményeként körülbelül két vagon megmentettek.

A csepeli robbanással kapcsolatban az ipari és munkásügyi érdekek szempontjából a m. kir. kereskedelemügyi miniszter folyó hó 13-án szűkebbkörű tájékozó bizottságot küldött ki a helyszínre. A bizottság arra való tekintettel, hogy egyes **Weisz** Manfréd-féle üzemek a kisebb-nagyobb sérülések következtében állanak és így a rendszerint ott foglalkoztatott munkások ezidő szerint munkanélküli vannak, ezeket a gyárakat és a szükséghez képest azok berendezéseit is megtekintette. A miniszternek tett jelentésben a bizottság azt a végeredményt vonta le, hogy miután gyárkérmények egyáltalán nem, kazánházak, kazánok, erőművi központok és egyéb gépi berendezések sem sérültek meg olyan mértékben, hogy azok legrövidebb időn belül üzembe helyezhetők ne volnának, a legsürgősebb, esetleg csak ideiglenes javítások után az egyes üzemek egyes részeiben a munka a jövő hét folyamán megindulhat, amely a javítások mérvéhez képest, nem sok idő múlva a régi keretek közé fejleszthető.

Javul a csepeli sérültek állapota

Tegnap számunkban jelentettük, hogy a pesterzsébeti mentők több súlyos állapotban levő sobesültet szállítottak újabb a kórházakba. Ezek között voltak olyanok, akik a robbanás után ideiglenes kötésekkal hazamentek lakásukra, de ott állapotuk súlyosabbra fordult. Voltak olyan súlyos betegek is, akik a csepeli kórházban feküdtek s a borzalmas robbanás után súlyos állapotuk dacára hazaszöktek lakásukra.

A pesterzsébeti mentőket szakadatlanul hívják Csepel-szigetre, hogy első segélyben részesítsenek olyan embereket, akik a robbanáskor sérültek meg, de ijedségükben orvosi segély nélkül elszaladtak és csak most kerülnek elő. A Szent István-kórházból érkező információk szerint az ott fekvő betegek állapotában lényeges javulás állott be. Senkinek a helyzete nem fordult súlyosabbra, az egyes betegek végzett műtétek kivétel nélkül sikerültek és minden remény megvan arra, hogy ezután sem fog semmiféle komplikáció beállni.

Egy halálos áldozat van, akit a robbanás hirtelen ölt meg

A csepeli robbanással kapcsolatban két olyan hírt kaptunk, amelyek közül az egyik érdekessége mellett egy szomorú gyászbeszélő számol be. **Graeter** Károly, a csepeli löszergyár ötvenkétéves osztályvezetőjének tragédiájáról van az egyikbe szó, aki a csepeli robbanás hírére hallatára halálát lelta. **Graeter** Károly a robbanás idején a Lukács-fürdő mellett lévő Lukács-utcai kis házában tartózkodott s amint hazament hivatalából, onnan többé nem mozdult ki, hanem teljes visszavonultságban odahaza dolgoztatott. A csepeli robbanás estéjén a katasztrófáról **Graeter** tehát nem szerzett tudomást. Pénteken reggel aztán mintha misem történt volna, elindult hazulról a hivatalába. A villamoson észrevette, hogy az emberek valami nagy eseményről beszélnek és a szemközti levő utas újságából tudta csak meg, hogy a lőporraktár fölrobbant. **Graeter** annyira megröndítette a katasztrófa, hogy a következő pillanatban a szívéhez kapott és lezuhant a villamos padozatára. A villamos megállították és nyomban értesítették a mentőket, akik azonban csak a beállott halált konstataáltak. A szívézhűtésben meghalt **Graeter** Károly egyetlen halálos áldozata a borzalmas csepeli katasztrófanak.

Az Embervédelmi Kiállítás bezárása

Az Embervédelmi Kiállítás igazgatósága az 1914.XIV. t.-c. 20. §. alapján a következő helyreigazítással élt: — „A Nemzeti Újság 1926. augusztus 4-én megjelent 174. számában „Az Embervédelmi Kiállítás disztelen bukása” című cikkben foglalt tények elejétől végig valótlanok.”

A helyreigazítással szemben minden állításunkat fenntartjuk.